

[A. C. Normann.]

at en sådan lov er rimelig og nødvendig. Jeg er en smule ængstelig for, at mange vil føle, at administrationen af loven, som de ærede ordførere har hæftet sig stærkt ved, får for omfattende følger i retning af administrative byrder, oprettelse af nye stillinger, kontrol o. s. v.; men nødvendigheden heraf må udvalget jo nu prøve at vurdere. Foreløbig vil mit parti forbeholde sig at drøfte det punkt nærmere sammen med enkelte andre, hvoraf jeg skal nævne et par.

Vi ønsker f. eks. gerne nærmere drøftet, under hvilke omstændigheder myndighedernes indgriben kan tænkes at blive aktuel. Det er, ligesom om forslaget bestemmelse i den henseende er lidt løse. Der står f. eks. i § 4, at i den udstrækning, det er nødvendigt, er borgerne pligtige til i fredstid at stille deres ejendom til rådighed for samfundet. Når man bruger udtrykket „i fredstid“, må man vel, inden man beslæglægger privat ejendom, regne med en situation, hvor der er noget i retning af truende udsigt til krig. Jeg tror endda, at vi i en tidligere lov, hvis karakter nærmer sig dette lovforslags, har anvendt et udtryk som „krig eller truende udsigt dertil“, omtrent det samme udtryk, som i anden forbindelse anvendes i dette lovforslags § 6. Det er jo nemlig principielt et meget alvorligt indgreb i borgernes retigheder, vi her behandler, og det vil derfor, synes jeg, være betryggende, at loven levner så ringe adgang til vilkårlighed som muligt.

I den norske lov tales der om tilstanden, når riget er i krig, når krig truer eller rigets selvstændighed og sikkerhed er i fare. Det er ikke rigtig muligt for mig på basis af de oplysninger om de norske tilstande, der ledsager lovforslaget, at komme til klarhed over, i hvor stor en udstrækning den norske lov er konform med eller har samme karakter som det lovforslag, vi her behandler. Det er muligt, at der heri ligger en begrundelse for den noget mere faste udtryksform, men i det foreliggende lovforslag har man ikke opstillet så faste forudsætninger for en indgriben i henhold til lovens bestemmelser.

Jeg har også et forbehold at tage over for erstatningsbestemmelserne i § 5, hvor der tales om, at offentlige og private virk-

somheder kan pålægges pligt til at træffe foranstaltninger til sikring, flytning eller spredning af beholdninger og produktions- og transportmidler, og hvor det siges, at også private virksomheder kan tilpligtes at have nærmere fastsatte minimumsbeholdninger af varer og produktionsmidler.

Erstatningsbestemmelserne er meget vage, og jeg er betænkelig ved bestemmelsen om, at erstatning ikke kan kræves i det omfang, tabet eller merudgifterne kan væltes over på varernes pris af den pågældende, altså af den, over for hvem en indgriben finder sted. Køberne af den pågældende vare kan jo være en snæver kreds, så snæver en kreds, at det vil være lige så urimeligt, at de skal tage tabet gennem de højere priser som den, over for hvem indgrebet direkte finder sted. Jeg forstår ikke helt paragraffens tankegang. Og at den, over for hvem indgrebet sker, ikke kan kræve erstatning, hvis en sådan overvæltning på priserne ikke påviseligt stiller den, hvem påbuddet gives, i en ugunstigere stilling end andre i samme branche, tror jeg er en ting, som må overvejes på ny. For det første kan den pågældende, der skal have indgrebet ubehag, ofte få vanskeligt ved at klare den nye påviselighedspligt, og for det andet må kriteriet for, om han skal have erstatning, formentlig være, om han er blevet økonomisk ugunstigere stillet i forhold til sin tidligere, normale forretningsgang og altså til fordel for samfundet lider et tab.

Det bør nok være sagen uvedkommende, om han kommer i en ugunstigere stilling end andre. Det er jo muligt, at forskellen mellem den stilling, han har været i, og den, andre i hans branche har været i, har været så stor, at han ikke kommer i en ugunstigere stilling end andre, uanset om han lider en skade. Jeg tænker ikke, det kan have været meningen, at denne lov skal kunne administreres således eller opfattes således, men hvis det ikke har været det, bør det måske lidt klarere fremgå af lovens tekst. Hovedsagen er, om den pågældendes stilling er ugunstigere, end hvis intet indgreb imod hans fri dispositionsret var blevet foretaget.

Endelig vil jeg gerne tilføje, at jeg tror, det vil være rigtigt snarest muligt at komplettere en lovgivning som den, der her